

Ken Follett

Code Rebecca

Een Engelse officier en zijn geliefde maken rond het
Egyptische Cairo jacht op een spion die Britse
leergeheimen aan generaal Rommel doorseint

Voor Robin McGibbon

ISBN 978-90-225-8292-3
ISBN 978-94-023-1067-2 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *The Key to Rebecca*
Vertaling: Ronald Cohen
Omslagontwerp: Johannes Wiebel | punchdesign, München
Omslagbeeld: Shutterstock
Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 1980 Ken Follett
© 2018 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Dit boek verscheen eerder bij uitgeverij Unieboek bv, Houten

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DEEL I

TOBROEK

I

De laatste kameel zakte om twaalf uur in elkaar.

Het was de vijfjarige witte hengst die hij in Gialo gekocht had, de jongste en sterkste van de drie en de minst humeurige. Hij gaf om het dier zoveel als een mens om een kameel kan geven, dat wil zeggen dat hij het niet zo'n erg rotbeest vond.

Ze beklommen de lijzijde van een heuveltje, man en kameel, en het dier plantte zijn grote, plumpe poten in het onbestendige zand. Op de top hielden ze halt. Ze wierpen een blik vooruit en zagen weer een heuvel die beklommen moest worden en daarachter nog eens duizend andere, en het leek alsof de kameel bij de gedachte alleen al de moed liet zinken. Zijn voorpoten vouwden dubbel, zijn achterlijf zakte naar de grond en hij strekte zich als een monument op de heuveltop uit en staarde met de onverschilligheid van een stervende over de lege woestijn.

De man gaf een ruk aan het neustouw. De kop kwam omhoog en de lange nek strekte zich, maar het dier maakte geen aanstalten om overeind te komen. De man liep achter het dier om en schopte het zo hard als hij kon tegen de kont; drie, vier keer. Ten slotte pakte hij een vlijmscherp, gekromd bedoeïenenmes met een smalle punt en stootte het in het kamelenlijf. Bloed vloeide uit de wond, maar de kameel keek niet eens om.

De man begreep wat er aan de hand was. Door voedselgebrek waren de lichaamsweefsels van het dier gewoon opgehouden te functioneren, als een motor die geen brandstof meer heeft. Hij had kamelen op dezelfde manier aan de rand van een oase in elkaar zien zakken. Ze negeerden het levenschenkend gebladerte dat ze omringde omdat ze niet meer de kracht hadden om ervan te eten.

Hij zou nog twee andere kunstgrepen kunnen toepassen. Hij kon het dier water in de neusgaten gieten totdat het begon te stikken, of hij kon onder zijn achterlijf een vuur aansteken. Maar hij kon noch het water missen voor de ene oplossing, noch het hout voor de andere. Bovendien was in beide gevallen de kans op succes heel erg klein.

Het werd trouwens tijd om halt te houden. De zon stond hoog aan de hemel en brandde fel. De lange woestijnzomer was begonnen en

de middagtemperatuur zou oplopen tot drieënveertig graden in de schaduw.

Zonder de kameel af te zadelen sloeg de man een van de tassen open en pakte er de tent uit. Hij keek weer automatisch om zich heen. Nergens was iets van schaduw of beschutting te bekennen. De ene plek, was even beroerd als de andere. Hij sloeg de tent naast de stervende kameel op, gewoon op de heuveltop.

Hij zat met gekruiste benen in de tentopening en begon thee te zetten. Hij egaliseerde een klein stuk zand, bouwde van een paar kostbare twijgjes een piramide en stak het vuur aan. Toen het water kookte, zette hij thee zoals de nomaden dat doen: hij goot het af-treksel van de pot in de kop, deed er suiker bij, goot het in de pot terug om het weer te laten trekken en herhaalde dit verscheidene keren. Geen drank ter wereld was zo versterkend als het oersterke en enigszins stroperige brouwsel dat zo ontstond.

Hij kauwde op een paar dadels, zag hoe de kameel stierf en wachtte totdat de zon voorbij haar hoogste punt was. Hij had geleerd om zijn kalmte te bewaren, want hij had door deze woestijn al een lange weg achter de rug, meer dan zestienhonderd kilometer. Twee maanden geleden was hij uit El Agheila aan de Libische Middellandse Zeekust vertrokken en via Gialo en Koefra achthonderd kilometer zuidwaarts gereisd, naar het lege hart van de Sahara. Vandaar was hij in oostelijke richting afgebogen en volkomen onopgemerkt de Egyptische grens overgegaan. Hij was het dorre rotsgebied van de Westelijke Woestijn overgestoken en bij Kharga naar het noorden getrokken. En nu zat hij niet ver van zijn bestemming. Hij kende de woestijn, maar hij was er bang voor. Alle verstandige mensen waren er bang voor, zelfs de nomaden die er hun hele leven woonden. Maar hij liet het nooit zover komen dat die angst bezit van hem nam, hem in paniek bracht en een aanslag op zijn krachten deed. Catastrofes gebeurden er altijd: navigatiefouten die maakten dat je een oase op een paar kilometer miste; waterzakken die openscheurden of gingen lekken; kamelen die er op het oog gezond uitzagen, maar al na een paar dagen ziek werden. Het enige dat je dan kon zeggen, was *insjallah*: het is Gods wil.

De zon begon ten slotte naar het westen te zakken. Hij wierp een blik op de last die de kameel vervoerde en vroeg zich af hoeveel hij zou kunnen dragen. Er waren drie kleine, Europese koffers, twee zware en een lichte, alle drie even belangrijk. Verder een kleine tas met kleren, een sextant, de kaarten, het voedsel en de waterzak. Dat was al te veel. Hij zou de tent, het theestel, de pan, de almanak en het zadel moeten achterlaten.

Hij legde de drie koffertjes op elkaar en deed zijn kleren, het voedsel en de sextant erbovenop. Met een reep stof bond hij alles vast. Zijn armen kon hij door de banden heen steken, zodat hij de vracht op zijn rug kon dragen. De waterzak van geitenhuid gooide hij om zijn nek en liet hem voor zijn lichaam bungelen.

Het was zwaar.

Drie maanden geleden zou hij in staat geweest zijn om zo'n vracht de hele dag mee te sjouwen en 's avonds nog te gaan tennissen, want hij was sterk. Maar de woestijn had zijn krachten gesloopt. Zijn ingewanden waren water, zijn huid zat onder de blaren en hij was twintig à vijfentwintig pond afgevallen. Zonder kameel zou hij niet ver komen.

Met zijn kompas in de hand begon hij te lopen.

Hij volgde precies de richting die het kompas aangaf en onderdrukte de verleiding om met een boog rondom de heuvels te trekken. De laatste kilometers navigeerde hij op gegist bestek. Een minimale afwijking kon hem een fataal aantal honderden meters uit de koers brengen. Hij liep met lange, langzame passen. Alle gevoelens van hoop en vrees zette hij van zich af en hij concentreerde zich alleen op het kompas en het zand. Het lukte hem de pijn in zijn geteisterde lichaam te vergeten en hij zette automatisch de ene voet voor de andere, gedachteloos en daardoor moeiteloos.

De dag verkoelde tot schemering. De waterzak om zijn nek werd steeds lichter naarmate de inhoud verder slonk. Hij weigerde erover na te denken hoeveel water nog over was. Hij had uitgerekend dat hij tweeënhalve liter per dag dronk en hij wist dat er niet voldoende was voor een nieuwe dag. Een zwerm vogels passeerde hem met rumoerig vleugelgeklapper. Met een hand boven de ogen keek hij op en zag dat het Lichtensteiner zandhoenders waren, woestijnvogels die op bruine duiven leken en elke morgen en avond in zwermen naar het water vlogen. Ze gingen in dezelfde richting als hij, en dat betekende dat hij goed zat. Maar hij wist dat ze tachtig kilometer konden vliegen om bij water te komen, dus veel bemoediging konden ze hem niet geven.

De woestijn koelde af en aan de horizon pakten wolken samen. Achter hem zakte de zon verder weg en veranderde in een grote, gele ballon. Even later verscheen een witte maan aan een purperen hemel.

Hij speelde met de gedachte om halt te houden. 's Nachts kon niemand lopen. Maar hij had geen tent, geen deken, geen rijst en geen thee. En hij wist zeker dat hij in de buurt van de oase zat.

Volgens zijn berekening moest hij er al zijn.

Hij bleef lopen. Zijn kalmte begon hem nu in de steek te laten. Hij

had in de strijd tegen de meedogenloze woestijn al zijn kracht en kunnen ingezet, maar het ging ernaar uitzien dat de woestijn zou winnen. Hij dacht weer aan de kameel die hij achtergelaten had en hoe het dier, onverstoorbaar van uitputting, op de heuveltop gezeten had, wachtend op de dood. Hij zou in ieder geval niet zo op de dood blijven wachten. Als sterven onvermijdelijk was, zou hij de dood tegemoetsnellen. Voor hem niet die uren van doodstrijd en krankzinnigheid die langzaam bezit van je nam. Daar was hij te trots voor. Hij had zijn mes.

De gedachte bracht hem tot wanhoop en nu kon hij zijn angst niet langer de baas blijven. De maan zonk weg, maar de woestijn baadde in het heldere licht van de sterren. Hij zag zijn moeder in de verte en ze zei: 'Ik heb je gewaarschuwd!' Hij hoorde een trein die op het ritme van zijn harteklop langzaam voorttuft. Stenen die op zijn pad lagen, schoten als vluchtende ratten weg. Hij rook de geur van ge-roosterd lamsvlees. Hij worstelde zich tegen een helling op en zag vlakbij de rode gloed van een vuur waarboven men het vlees ge-roosterd had, en daarnaast een jongetje dat op de botten zat te klui-ven. Om het vuur stonden de tenten; tussen de groepjes doornstrui-ken graasden de gekluisterde kamelen en daarachter lag de bron. Hij liep de hallucinatie binnen. De mensen in de droom keken hem ont-steld aan. Een lange man stond op en zei iets. De reiziger trok aan zijn howli en wikkelde de hoofddoek gedeeltelijk los, zodat zijn gezicht zichtbaar werd.

De lange man deed geschrokken een stap naar voren en zei: 'Mijn neef!'

De reiziger begreep dat het uiteindelijk toch geen zinsbegooche-ling was. Hij glimlachte zwakjes en zakte in elkaar.

Toen hij wakker werd, dacht hij even dat hij weer een kind was en dat zijn volwassen leven een droom was geweest.

Iemand raakte zijn schouder aan en zei in de taal van de woestijn: 'Achmed, opstaan!' De laatste keer dat iemand hem Achmed ge-noemd had, was jaren geleden. Hij merkte dat hij in een grove deken gewikkeld was en op het koude zand lag. Om zijn hoofd was een howli geslagen. Hij sloeg de ogen op en zag de adembenemende zonsopgang als een rechte regenboog tegen de egaalzwarte hemel. De ijzige ochtendwind blies in zijn gezicht.

Op dat ogenblik werd hij opnieuw door dezelfde verwarring en onrust bevangen als toen hij vijftien was.

Die eerste keer dat hij in de woestijn wakker was geworden, had hij zich volkomen verloren gevoeld. Zijn eerste gedachte was *Mijn*

vader is dood en toen *Ik heb een nieuwe vader*. Brokstukken uit de soerahs van de koran waren hem door het hoofd geschoten, vermengd met stukken uit de geloofsbelijdenis die zijn moeder hem nog steeds stiekem in het Duits leerde. Hij herinnerde zich de scherpe pijn van zijn recente jongensbesnijdenis, gevolgd door de juichkreten en geveerschoten toen de mannen hem feliciteerden dat hij eindelijk een van hen geworden was, een echte man. Daarna kwam de lange treinreis, terwijl hij zich afvroeg hoe zijn neven uit de woestijn eruit zouden zien en of ze hem vanwege zijn blanke huid en steedse manieren zouden verachten. Kordaat was hij het station uitgelopen en daar had hij de twee Arabieren gezien. Ze zaten in het stof van het stationsplein naast hun kamelen, gehuld in hun traditionele mantel die hen van top tot teen bedekte, met uitzondering van hun donkere, ondoorgrondelijke ogen die door een smalle opening in de howli zichtbaar waren. Ze hadden hem naar de oase gebracht. Hij was erg bang geweest. Niemand had iets tegen hem gezegd; ze spraken alleen in gebaren met hem. En toen hij 's avonds gemerkt had dat deze mensen *geen toiletten* hadden, had hij zich afschuwelijk gegeneerd. Ten slotte was hij genoodzaakt geweest om ernaar te vragen. Het was even stil geworden en toen waren ze allen in lachen uitgebarsten. Het bleek dat zij dachten dat hij hun taal niet sprak, en dat was de reden geweest dat iedereen geprobeerd had door middel van gebaren met hem te communiceren. Verder had hij een kinderwoord gebruikt toen hij naar de toiletten geïnformeerd had en dat had de situatie er nog lachwekkender op gemaakt. Iemand had hem toen uitgelegd dat hij een eindje buiten de kring van tenten in het zand moest neerhurken en daarna was hij niet meer zo bang geweest. Want hoewel ze harde mannen waren, waren ze niet onvriendelijk.

Al deze gedachten waren door zijn hoofd gegaan toen hij naar zijn eerste zonsopgang in de woestijn gekeken had. En door de woorden 'Achmed, opstaan!' kwamen ze twintig jaar later terug, even vers en pijnlijk als de onaangename herinneringen van gisteren.

Hij ging met een ruk overeind zitten en de oude gedachten verdwenen even snel als de ochtendwolken. Hij was voor een uiterst belangrijke opdracht de woestijn doorgestoken. Hij had de oase gevonden en het was geen hallucinatie geweest. Zijn neven zaten er, zoals dat in deze tijd van het jaar altijd het geval was. Hij was van uitputting in elkaar gezakt en zij hadden hem in een deken gewikkeld en hem bij het vuur te slapen gelegd. Opeens ging er een steek van paniek door hem heen toen hij aan zijn kostbare bagage dacht. Had hij zijn koffers nog wel bij zich gehad toen hij in het kamp was aangekomen? Toen zag hij ze liggen, netjes opgestapeld aan zijn voeten.

Ismael zat op zijn hurken naast hem. Zo was het altijd geweest. Gedurende het hele jaar dat de twee jongens samen in de woestijn gezeten hadden, was Ismael 's morgens altijd als eerste wakker geworden. Nu zei hij: 'je hebt veel problemen, neef.'

Achmed knikte. 'Er is een oorlog aan de gang.'

Ismael gaf hem een met juwelen bezet kommetje waarin water zat. Achmed doopte zijn vingers in het water en waste zijn ogen. Ismael ging weg. Achmed stond op.

Een van de vrouwen kwam hem stil en onderdanig thee brengen. Zonder haar te bedanken pakte hij het kopje aan en dronk het snel leeg. Terwijl om hem heen de dagelijkse werkzaamheden in het kamp rustig op gang kwamen, at hij een beetje koude gekookte rijst. Hij had de indruk dat deze tak van de familie nog steeds in goede doen was. Er waren verscheidene bedienden, een heleboel kinderen en meer dan twintig kamelen. De schapen die hier in de buurt rondliepen, vormden alleen maar een deel van de kudde. De rest graasde ongetwijfeld een paar kilometer verderop. Er zouden ook wel meer kamelen zijn. Op zoek naar groen zwierven ze 's nachts overal in de omgeving rond, en hoewel ze gekluisterd waren, verdwenen ze soms helemaal uit het gezicht. De kleine jongens waren ze nu aan het terugdrijven, zoals Ismael en hij dat vroeger gedaan hadden. De dieren hadden geen naam, maar Ismael kende ze allemaal en wist alles van ze af. Hij zei bijvoorbeeld: 'Dit is de hengst die mijn vader aan mijn broer Abdel gegeven heeft in het jaar dat er zoveel vrouwen stierven. De hengst werd kreupel en dus gaf mijn vader Abdel een andere en nam deze terug. Maar hij hinkt nog steeds, zie je wel?' Achmed had veel over kamelen geleerd, maar de houding die de nomaden tegenover de dieren aannamen had hij zich nooit helemaal eigen gemaakt. Gisteren had hij bijvoorbeeld geen vuurtje onder de stervende witte hengst aangestoken. Ismael zou het wel gedaan hebben.

Toen hij ontbeten had, liep Achmed naar zijn bagage. De koffers waren niet op slot. Hij deed de kleine leren koffer open die bovenop lag, en toen hij keek naar de compacte radiozender met zijn knoppen en wijzers die precies in de rechthoekige koffer paste, schoten hem opeens, scherp als een film, allerlei herinneringen te binnen: het drukke, jachtige Berlijn; de driebaans laan die de Tirpitzufer heette; een zandstenen gebouw van vier verdiepingen; een doolhof van portalen en trappen; een receptieruimte met twee secretaressen; een kantoor waar alleen een bureau, een bank, een archiefkast en een smal bed stonden, met aan de wand een Japans schilderij van een grijnzende demon en een gesigneerde foto van Franco; en buiten het kan-

toor, op een balkon dat op de Landwehrgracht uitkeek, twee tekkels en een vroeg-grijze admiraal die zei: 'Rommel wil dat ik in Caïro een agent stationeer.'

In de koffer lag ook een boek, een roman in het Engels. Gedachteloos las Achmed de eerste regel: 'Vannacht droomde ik dat ik weer naar Manderley ging.' Er viel een opgevouwen vel papier tussen de bladzijden uit. Achmed pakte het zorgvuldig op en legde het terug. Hij sloeg het boek dicht, legde het weer in de koffer en sloeg het deksel dicht.

Ismael stond naast hem: 'Kwam je van ver?' vroeg hij.

Achmed knikte. 'Van El Agheila, in Libië.' Namen zeiden zijn neef niets. 'Van zee.'

'Van zee!'

'Ja.'

'In je eentje?'

'Toen ik vertrok, had ik een paar kamelen bij me.'

Ismael keek hem met ontzag aan. Zelfs de nomaden maakten niet zulke lange tochten en hij had de zee nog nooit gezien. 'Maar waarom?' vroeg hij.

'Het heeft met de oorlog te maken.'

'De ene bende Europeanen vecht tegen de andere over wie er in Caïro komt te zitten. Wat hebben de zonen van de woestijn daarmee te maken?'

'Het volk van mijn moeder is bij de oorlog betrokken,' zei Achmed.

'Een man hoort zijn vader te volgen.'

'En als hij twee vaders heeft?'

Ismael haalde de schouders op. Hij begreep dat dilemma's problemen konden geven.

Achmed tilde de afgesloten koffer op. 'Wil je dit voor me bewaren?'

'Natuurlijk.' Ismael pakte de koffer aan. 'Wie gaat de oorlog winnen?'

'Het volk van mijn moeder. Ze zijn net als de nomaden. Ze zijn trots, wreed en sterk. Ze zullen de wereld regeren.'

Ismael glimlachte. 'Jij hebt altijd geloofd dat de woestijnleeuw bestaat, Achmed.'

Achmed herinnerde het zich weer. Hij had op school geleerd dat er vroeger leeuwen in de woestijn geleefd hadden en dat het mogelijk was dat er nog steeds enkele over waren. Ze hielden zich in de bergen schuil en leefden van herten, woestijnvossen en wilde schapen. Ismael had hem niet willen geloven. De kwestie was heel be-

langrijk voor hen geweest en ze hadden er bijna ruzie om gekregen. ‘Ik geloof nog steeds dat de woestijnleeuw bestaat,’ zei Achmed grinnikend.

De twee neven keken elkaar aan. Ze hadden elkaar vijf jaar niet gezien. De wereld was veranderd. Achmed dacht aan wat hij Ismael kon vertellen: de beslissende ontmoeting in Beiroet in 1938; zijn reis naar Berlijn; zijn grote coup in Istanbul... Het zou zijn neef allemaal niets zeggen. En Ismael dacht waarschijnlijk hetzelfde over wat er de laatste vijf jaar in zijn leven voorgevallen was. Sinds ze als jongen samen een bedevaart naar Mekka gemaakt hadden, hielden ze zielsveel van elkaar. Maar ze hadden nooit een onderwerp waarover ze met elkaar konden praten.

Ismael bleef even staan, draaide zich toen om en liep met de koffer naar zijn tent. Achmed goot een beetje water in een kom. Hij deed een andere koffer open en pakte er een stukje zeep, een scheerkwast, een spiegel en een scheermes uit. Hij stak de spiegel in het zand, draaide hem goed en begon de howli om zijn hoofd af te wikkelen.

Hij schrok toen hij zijn gezicht in de spiegel zag.

Zijn sterke en gewoonlijk gladde voorhoofd zat onder de blaren. Zijn ogen waren overschaduwde van de pijn en er stonden kraaienpootjes in de hoeken. De donkere baard die op zijn smalle wangen groeide, was geklist en onverzorgd. De huid van zijn grote, gebogen neus was rood en gebarsten. Hij duwde zijn gescheurde lippen van elkaar en zag dat zijn kleine, regelmatige tanden vies en vlekkerig waren.

Hij zeepte zich in en begon zich te scheren.

Langzaam kwam zijn oude gezicht weer te voorschijn. Het was eerder sterk dan knap, een gezicht dat onder normale omstandigheden – zo moest hij tijdens momenten van objectiviteit erkennen – enigszins de sporen van een losbandig leven droeg. Maar nu zag hij er verschrikkelijk uit. Hij had speciaal voor dit moment over honderden kilometers woestijn een flesje geparfumeerde lotion meegenomen, nu gebruikte hij het echter niet omdat hij wist dat het ondraaglijk zou bijten. Hij gaf het flesje aan een meisje dat naar hem stond te kijken en ze rende dolblij met haar schat weg.

Hij liep met zijn koffer naar Ismaels tent en stuurde de vrouwen weg. Hij trok zijn woestijnkleren uit en deed een wit, Engels overhemd, een gestreepte das, grijze sokken en een bruin geruit pak aan. Toen hij zijn schoenen probeerde aan te trekken, merkte hij dat zijn voeten opgezet waren. Het was een marteling om ze in het harde, nieuwe leer te wringen. Maar hij kon moeilijk bij zijn Europese pak

de geïmproviseerde, van een autoband gemaakte woestijnsandalen dragen. Ten slotte sneed hij met zijn gekromde mes de schoenen door en droeg ze open.

Eigenlijk verlangde hij naar meer: naar een warm bad, een bezoek aan de kapper, een koele, balsemende zalf voor zijn blaren, een zijden overhemd, een gouden polsketting, een koude fles champagne en een warme, zachte vrouw. Maar dat zou nog moeten wachten.

Toen hij uit de tent te voorschijn kwam, keken de nomaden hem aan alsof hij een vreemde was. Hij pakte zijn hoed en tilde de twee overgebleven koffers op; de ene zwaar, de andere licht. Ismael bracht hem een waterzak van geitenhuid. De twee neven omarmden elkaar.

Achmed pakte een portefeuille uit zijn jaszak en keek of hij zijn papieren had. Hij wierp een blik op zijn identiteitsbewijs en beseft dat hij nu weer Alexander Wolff was, leeftijd: 34 jaar, adres: Villa les Oliviers, Garden City, Caïro, beroep: zakenman, ras: Europees.

Hij zette zijn hoed op, pakte zijn koffers en begon in de koele dageraad aan de laatste kilometers door de woestijn naar de stad.

De grote, oude karavaanroute die Wolff gevolgd had en die hem door de immense, lege woestijn van oase naar oase gevoerd had, liep door een pas in de bergketen en kwam ten slotte op een normale, moderne weg uit. De weg was als een scheidslijn die God op de kaart getrokken had, want aan de ene kant lagen de gele, stoffige, naakte bergen en aan de andere de weelderige katoenvelden die door irrigatiegeulen doorsneden werden. De boeren die met de pluk bezig waren, droegen in plaats van de lastige, beschermende mantel van de nomaden, een *galabiya*, een eenvoudig kleed van gestreept katoen. Hij liep aan de noordkant van de weg en rook de koele, vochtige bries die van de verderop gelegen Nijl kwam aanwaaien. Hij zag het toenemende aantal tekenen dat hij een stad naderde en begon zich weer mens te voelen. De boeren die verspreid over de akkers aan het werk waren, gingen minder op een mensenmassa lijken. Ten slotte hoorde hij een auto aankomen en wist hij dat hij veilig was.

Het voertuig kwam hem uit de richting van Assioet, de stad, tegemoet. Het sloeg een bocht om en kwam in het gezicht; en hij zag dat het een militaire jeep was. Toen die dichterbij kwam, herkende hij de uniformen van het Engelse leger en realiseerde hij zich dat het ene gevaar alleen maar plaats gemaakt had voor het andere.

Bewust dwong hij zich om kalm te blijven. Ik heb het volste recht om hier te lopen, zei hij tegen zichzelf. Ik ben in Alexandrië geboren. Ik ben Egyptenaar. Ik heb een huis in Caïro. Mijn papieren zijn

in orde. Ik ben een rijk man, een Europeaan en een Duitse spion achter de vijandelijke linies.

De jeep kwam in een wolk van stof gierend tot stilstand. Een van de mannen sprong eruit. Op beide schouders van zijn legeroverhemd had hij drie stippen: een kapitein. Hij zag er heel erg jong uit en hinkte.

‘Waar komt u in godsnaam vandaan?’ riep de kapitein.

Wolff zette zijn koffers neer en wees met een duim over zijn schouder. ‘Ik had autopech op de weg door de woestijn.’

De kapitein accepteerde de verklaring direct en knikte. Het zou geen moment bij hem opkomen – bij niemand trouwens – dat een Europeaan helemaal vanuit Libië hiernaartoe zou komen lopen. ‘Mag ik uw papieren zien?’ vroeg hij.

Wolff gaf ze hem. De kapitein bestudeerde ze zorgvuldig en keek op. Er moet in Berlijn een lek zijn, dacht Wolff bij zichzelf. En elke officier in Egypte is naar me op zoek. Of ze hebben sinds de laatste keer dat ik hier was, de papieren veranderd en de mijne zijn verlopen. Of...

‘U ziet er doodmoe uit, meneer Wolff,’ zei de kapitein. ‘Hoe lang bent u al onderweg?’

Wolff bedacht dat zijn geteisterde uiterlijk misschien enig welkom medeleven bij een mede-Europeaan zou kunnen opwekken. ‘Sinds gistermiddag,’ zei hij met in zijn stem een vermoeide klank die niet helemaal gespeeld was. ‘Ik was een beetje verdwaald.’

‘Bent u de hele nacht buiten geweest?’ De kapitein bekeek Wolffs gezicht nauwkeuriger. ‘Allemachtig, ik denk dat het nog waar is ook. U kunt beter met ons meerijden.’ Hij draaide zich naar de jeep. ‘Korporaal, neem de koffers van meneer Wolff over.’

Wolff deed zijn mond open om te protesteren, maar sloot hem weer abrupt. Wie de hele nacht gelopen had, zou maar al te blij zijn wanneer iemand zijn bagage overnam. Als hij ging protesteren, zou hij niet alleen zijn verhaal ontkrachten, maar bovendien de aandacht op de koffers vestigen. Toen de korporaal ze achter in de jeep tilde, realiseerde Wolff zich tot zijn ontzetting dat hij niet eens de moeite genomen had om ze op slot te doen. Hoe heb ik zo stom kunnen zijn? vroeg hij zich af. Hij wist het antwoord. Hij was geestelijk nog steeds in de woestijn en daar mocht je van geluk spreken wanneer je eens per week een paar mensen tegenkwam. En het laatste dat zij wilden stelen, was wel een radiozender die op een krachtbron aangesloten moest worden. Zijn zintuigen waren op de verkeerde signalen afgestemd. Hij had op de beweging van de zon gelet; de lucht opgesnoven om water te ruiken; de afstand bijgehouden die hij afgelegd

had; de horizon afgespeurd op zoek naar de schaduw van een eenzame boom waarin hij tijdens het heetste gedeelte van de dag kon uitrusten. Dit moest hij nu allemaal vergeten en zich in plaats daarvan concentreren op politieagenten en papieren en sloten en leugens.

Hij nam zich voor om voorzichtiger te zijn en klom in de jeep.

De kapitein ging naast hem zitten en zei tegen de chauffeur: 'Terug naar de stad.'

Wolff besloot zijn verhaal nog meer te onderbouwen. Terwijl de jeep op de stoffige weg keerde vroeg hij: 'Hebt u misschien water bij u?'

'Natuurlijk.' De kapitein reikte onder zijn stoel en pakte een metalen fles in een vilten hoes die zo groot was als een flinke whiskyflacon. Hij draaide de dop los en gaf de fles aan Wolff.

Wolff nam enkele grote slokken. 'Bedankt,' zei hij en hij gaf de fles terug.

'U had erge dorst. Logisch trouwens. Tussen twee haakjes, ik ben kapitein Newman.' Hij stak een hand uit.

Wolff beantwoordde de groet en nam de man nauwkeuriger op. Hij was inderdaad jong; begin twintig, schatte hij. Hij had een blozend gezicht en een jongensachtige kuif en hij lachte gemakkelijk. Maar hij bezat bovendien die vermoeide rijpheid die frontsoldaten al heel snel eigen is. 'Hebt u in veldslagen gezeten?' vroeg Wolff.

'In sommige.' Kapitein Newman raakte zijn knie aan. 'Dit been heb ik in Cyrenaika opgelopen en daarom hebben ze me naar dit gat gestuurd.' Hij grinnikte. 'Al sta ik niet bepaald te springen om weer de woestijn in te trekken, ik zou toch graag iets beters willen doen dan hier, honderden kilometers van het oorlogsgebeuren, op de winkel passen. De enige gevechten die wij ooit meemaken, zijn die tussen de christenen en de mohammedanen in de stad. Waar komt uw accent trouwens vandaan?'

De vraag, die geen enkel verband hield met wat daarvoor gezegd was, kwam zo onverwacht dat ze Wolff overrompelde. Dat was ongetwijfeld ook de bedoeling geweest, dacht hij bij zichzelf. Kapitein Newman was een scherpzinnige jongeman. Gelukkig had Wolff een antwoord klaar. 'Mijn ouders waren Boeren die van Zuid-Afrika naar Egypte verhuisd zijn. Ik heb dus van jongs af aan Afrikaans en Arabisch gesproken.' Hij aarzelde, bang om argwaan te wekken wanneer hij te gretig met allerlei verklaringen kwam. 'Wolff is een Nederlandse naam. En Alex komt van de stad waar ik geboren ben.'

Newman scheen beleefd geïnteresseerd te zijn. 'En wat doet u hier?'

Ook op die vraag was Wolff voorbereid. 'Ik heb allerlei zakelijke

belangen in enkele steden in Opper-Egypte.' Hij glimlachte. 'Ik kom altijd graag onverwacht kijken.'

Ze reden Assioet binnen. Naar Egyptische maatstaven was het een grote stad, met fabrieken, ziekenhuizen, een moslim universiteit, een beroemd klooster en ongeveer 60.000 inwoners. Wolff stond op het punt om Newman te vragen hem bij het station af te zetten toen deze hem voor die vergissing behoedde. 'U zult wel naar een garage willen,' zei de kapitein. 'We rijden u wel naar Nasif. Hij heeft een takelwagen.'

Wolff dwong zich om 'Dank u wel' te zeggen. Zijn keel was droog en hij slikte. Zijn hersens functioneerden nog steeds niet goed genoeg en niet snel genoeg. Ik wilde dat ik mezelf weer in de hand had, dacht hij bij zichzelf. Het is die rotwoestijn; die heeft me zo traag gemaakt. Hij keek op zijn horloge. Hij had nog voldoende tijd om in de garage de komedie op te voeren en daarna de trein te pakken die elke dag naar Caïro reed. Hij overlegde bij zichzelf wat hij zou doen. Hij moest in ieder geval naar binnen, want Newman zou blijven kijken. Daarna zouden de militairen weggrijden. Wolff zou wel verplicht zijn om te informeren naar auto-onderdelen of zo iets, maar daarna kon hij vertrekken en naar het station lopen.

Als hij geluk had, zouden Nasif en Newman het onderwerp Alex Wolff niet meer tegenover elkaar ter sprake brengen.

De jeep reed door de drukke, nauwe straten. Wolff genoot van de vertrouwde aanblik van een Egyptische stad. De vrolijke, katoenen kleren; de vrouwen met hun bundels op het hoofd; de bemoeizieke agenten; de uitgesleten straten; de stalletjes; de aftandse auto's en de topzwaar beladen ezels. De weg werd half geblokkeerd door een oude vrachtwagen en de resten van een gesloopte Fiat. Een jongetje met een steeksleutel in de hand zat voor de deur aan een motorblok te werken.

'Ik moet u hier helaas achterlaten,' zei Newman. 'De plicht roept.'

Wolff schudde hem de hand. 'U bent erg vriendelijk geweest.'

'Eigenlijk bevalt het me niets om u hier zomaar uit de auto te zetten,' vervolgde Newman. 'U hebt een rottijs achter de rug.' Hij fronsde de wenkbrauwen. Opeens klaarde zijn gezicht op. 'Weet u wat, ik zal korporaal Cox hier achterlaten zodat hij u kan helpen.'

'Erg vriendelijk van u, maar dat is echt...' zei Wolff.

Newman luisterde niet. 'Pak zijn bagage, Cox, en hou de boel in de gaten. Neem hem onder je hoede. En laat niets aan die *wogs* over, begrepen?'

'Tot uw orders, kapitein,' zei Cox.

Wolff kreunde inwendig. Nu verloor hij nog meer tijd, omdat hij

eerst de korporaal moest zien kwijt te raken. De vriendelijkheid van kapitein Newman begon vervelend te worden. Zou die misschien opzet zijn?

Wolff en Cox stapten uit en de jeep reed weg. Wolff liep de werkplaats van Nasif binnen, gevolgd door Cox die zijn koffers droeg.

Nasif was een glimlachende jongeman, gekleed in een smerige galabiya. Bij het licht van een olielamp zat hij aan een accu te werken. In het Engels zei hij tegen hen: 'U wilt mooie auto huren? Mijn broer heeft Bentley...'

Wolff viel hem in rap Egyptisch Arabisch in de rede. 'Ik heb pech met mijn auto. Ze zeggen dat u een takelwagen hebt.'

'Dat klopt. We kunnen direct vertrekken. Waar staat uw auto?'

'Op de woestijnweg, zo'n vijfenzeventig kilometer van hier. Het is een Ford. Maar we gaan niet met u mee.'

Hij pakte zijn portefeuille en gaf Nasif een briefje van een pond. 'Wanneer u terug bent, kunt u me in het Grand Hotel vinden, bij het station.'

Nasif pakte het geld gretig aan. 'Uitstekend! Ik ga direct!'

Wolff knikte kortaf en draaide zich om. Terwijl hij, met Cox in zijn kielzog, de werkplaats uitliep, ging hij na wat zijn korte gesprek met Nasif voor implicaties zou kunnen hebben. De monteur zou met zijn takelwagen de woestijn inrijden en onderweg naar de auto zoeken. Ten slotte zou hij naar het Grand Hotel teruggaan om te zeggen dat hij niets gevonden had. Daar zou hij te horen krijgen dat Wolff was vertrokken. Hij zou tot de slotsom komen dat hij voor deze verloren dag niet slecht betaald was, maar dat zou hem er niet van weerhouden om tegenover iedereen die het horen wilde het verhaal van de verdwenen Ford en de verdwenen chauffeur te vertellen. De kans was groot dat alles vroeg of laat kapitein Newman ter ore zou komen. En al zou Newman wellicht niet precies weten wat hij ervan denken moest, hij zou zeker vinden dat dit mysterie uitgezocht moest worden.

Wolffs stemming werd er niet beter op toen hij zich realiseerde dat hij zijn voornemen om onopgemerkt Egypte binnen te glippen, waarschijnlijk wel kon vergeten.

Hij moest er maar het beste van zien te maken. Hij keek op zijn horloge. Hij kon nog steeds de trein halen. Cox zou hij in de lobby van het hotel dumpen en als hij snel was, kon hij daarna iets eten.

Cox was een kleine, donkere man die sprak met een Engels streekaccent dat Wolff niet kon thuisbrengen. Hij was zo te zien ongeveer even oud als Wolff, en aangezien hij nog steeds korporaal was, was hij waarschijnlijk niet al te slim. Terwijl hij Wolff over de Midan el-Mahatta volgde, vroeg hij: 'Kent u Assioet, meneer?'